

M
Kivikautisten asuinpaikkain
Kaivauksia
Pihlajputaalla
Virtalan Torpan ja
Muurejärven kylän maalla.

Suorittanut
21-26 p. elok. 1911

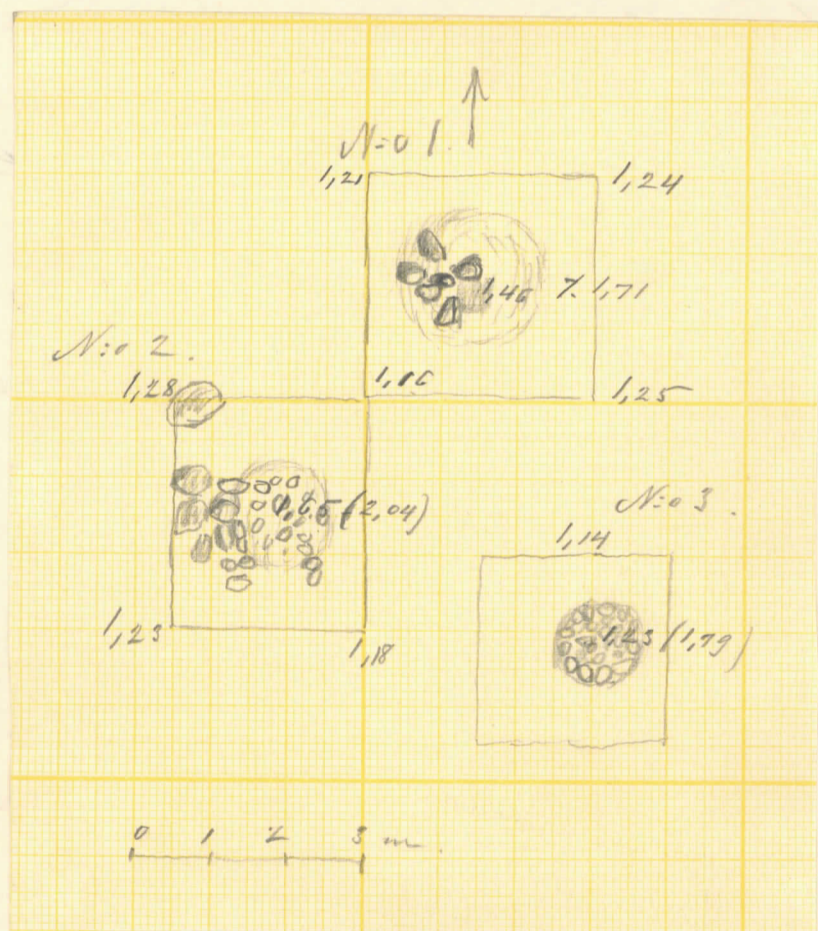
J. Silio.

(Tähän liittyy 5 valokuvaa
Virtalasta ja H.M.1.5921)

Kivikauden asuinpaikkoja
Piikkiputaalla.

1. Virtalan torpan maalla
Piikkiputaan kirkonkylässä.

Torpan maalla on ollut useita maatumeita hauturoita, ja muutamia erittäin selviä sellaisia esiintyy torpasta W-suuntaan, lähellä jyrkästi virtävää joen äärestä. Saadakseni selvää niiden luonteesta, paljastin muutama kotme niistä (ks. viereistä asemapiirrosta).

Hautura
n:o 1, jonka
pinta oli
keskellä
n. 20 cm. a-
lempana (1,46) kuin
reunoilta ja
lajinmitta n.
2 m., sisäsi-
nelli Turpeen
alla muuta-
mia kadottuja
kiviä. Näi-
vät sijait-

ivat enintään 1,71 m. syvyydellä
niiden ja Turpeen välillä maalla.

Tässä oli siis Tulensija, joka näytti ^{saagan} kilapäisluontoiselta; syvemmältä ei sitä ^{kuutenkaan} tarkastettu, mikä ^{kyllä} olisi ollut tehtävänä (valokuva).

Hautura n:o 2, joka oli toista metriä läpimitältään, käsitti säännöllisesti ladottua ja vahvaa lietikivikön ja sen vieressä isoja kivia i. k. siihen nostettuina. Lietikivikön vahvuus oli 39 sm.; sen pinta-
puoli oli ympäröity muutamilla isommilla kivillä, joista Foiset olivat reunalleen asetettuja. Hiiltä ja dysimustaa nokea oli lyäkki joukossa paitsi ikän pohjapuolella, joka muuten oli epätasaisesti kivillä ladottu. Pohjimmaisat kivet olivat osaksi palaneet muraksi, ja niiden koloissa oli vähän hiiltä.

Hautura n:o 3, n. metrin läpimitältään, käsitti myös lieden, joka oli säännöllisesti ladottu ensin itommissa kivistä lieden reunustana ja niiden keskellä olevista pienemmistä kivistä. ^(valokuva) Lieden koko vahvuus oli n. 56 sm., josta n. 20 sm. pohjapuolella oli nokea ja Fuhtaa.

-Ei ole epäilystä, että nämät liedet ovat kivikautisia, ^{vaikkei} ^{luonnollisesti} niistä mitään ^{nim.} kiviesineitä löytynyt. Löydöt sijaitsevat tavallisesti liesien ja asunon ulkopuolella, ja vastaispuolelta on liesien ympäristö tutkittava, jolloin erityisesti on huomio kiinnitettävä asunon perijamuodon selvittämiseen.

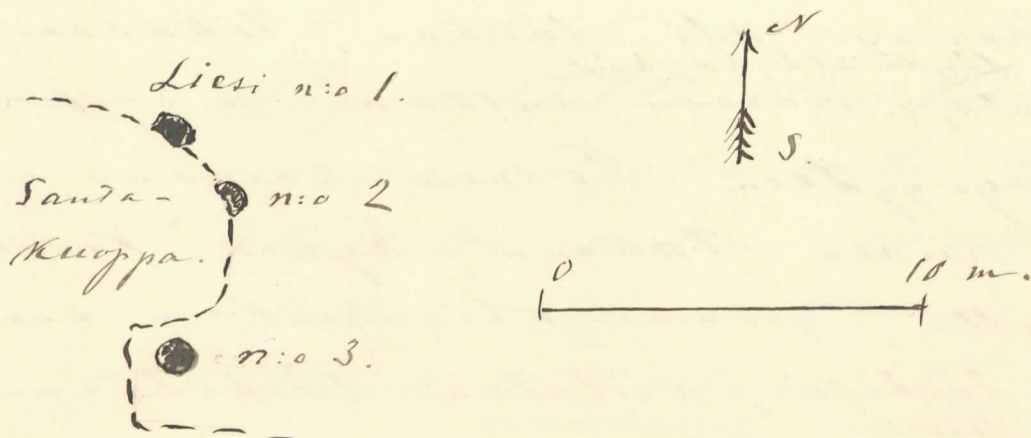
Määritet liedet ovat kestävämpiä ja pitempiäikäisiä asuntoja, joken siis Tirtolan asuinpaikka liittyy sellaisiin vakinaisempiin, ehkä talviasuinpaikkoihin kuin Kaukolan, Häyrymäen, Haukaselven ym. asuinpaikat.

Torpan maalla tehtiin lisäksi kaksi aluekaivosta (H. m. l. 5921: 2-10). Toinen oli peltoitkulla, joka sijaitti saunaruiken takana ^{löydöistä kookaa} parikymmentä m S, ja jossa kulluurikerros oli laika, likaisen ruskeat, ^{moreenimultaa} n. 3-4 dm syvyyteen. Toinen kaivos oli saunaruiken takana, hyvin kivimäisellä kohdalla, jossa oli hiukan enemmän löytöjä, ^{eriki} ^{kivit.} viitaten lähitienolla olevaan asuntoon.

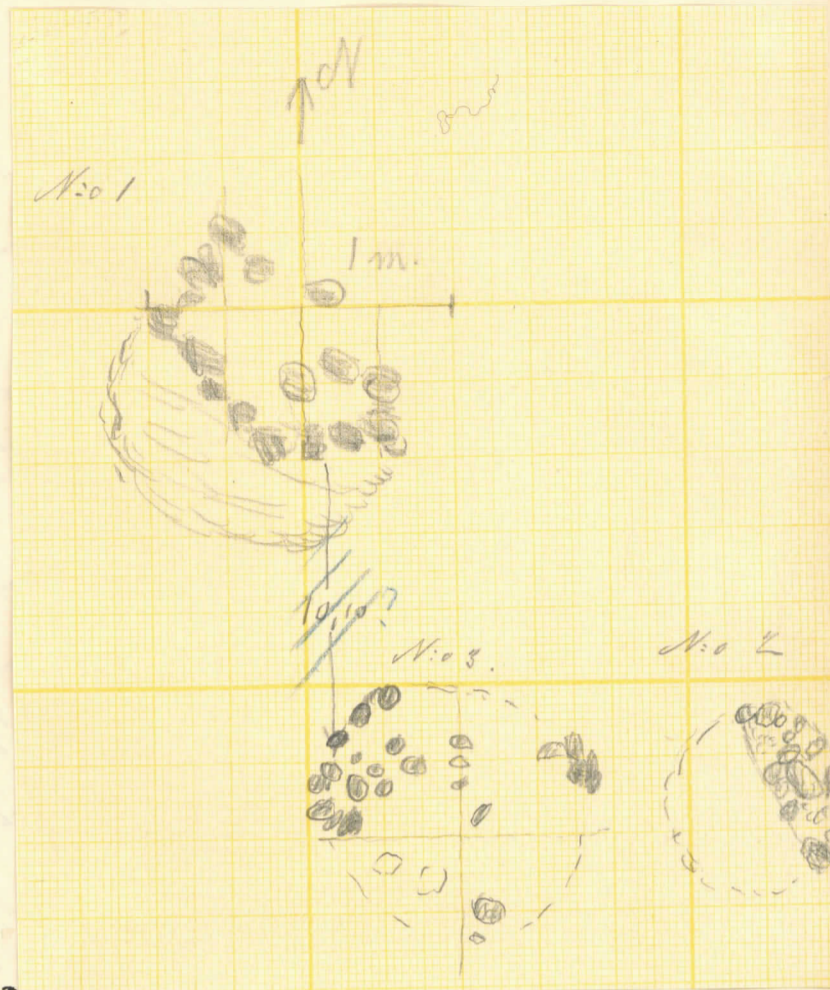
Muujärven kylän asuintienoo.

2. Ahon talon maalla, kansa.
Koulusta S.

Tällä kohdalla on kirjoittaja ennen kaivellut (Die st. z. Wokuplatz funde II, s. 147 ja s.) ja paljastanut kivistä ladotun lieden. Siitä runsaasti 30 m päässä WSW, maantien S-puolella olevan kietakuopan reunulta oli samanaikaisesti kullat näkyvissä samallaisia lieriä, jotka pian olivat vyöryneet kokonaan alas. Tutkin sen vuoksi mainitun kietakuopan laitoja, niin paljon kuin se päällä kasvavan metsän takia oli mahdollista.

Lieden n:o
 1 päällä oli
 nietaa n. 30
 sm, ja itse
 liesi oli ki-
 villä ladottu
 n. 20 sm. vah-
 vuudelta. Se ei
 kuitenkaan
 enää ollut
 ehjä, vaan oli
 siitä nähtä-
 västi toinen
 puoli vierinyt

sautakuoppaan. Samoin oli laita
 lieden n:o 2, jossa liesikiviä
 oli vain keikko, ehkä 1 dm.
 vahvuinen kerros. Liesi n:o 3
 oli kokonaan säilynyt, tutkittaessa
 vähän hajonnut. Latominen ei näyt-
 tänyt tapahtuneen missään jär-
 jestyksessä, vaan liesikivet
 ovat ehkä vähitellen karau-
 neet. Niitä oli n. 2 dm. vahvu-
 delta ja samassa syvyydessä
 kuin edellisissä liesissä (n. 3 dm.)
 ympärillä tuntui joidas maa-
 alkanan n. 1 dm. syvästä, joten
 liesi näkyy olevan kuoppaan
 tekty. Päällimmäiset kivet oli-
 vat puitaita, mutta samoin kuin
 alimmatkin nauraisi pala-

neita. Tukkaa ja itojakin kiiliä (5921: 17, 18) esiintyi näissä löydöksissä eniten pohjalla (näistä väski veden kuljettamaa), mutta myös kivien välissä. Liedet viittaavat samankuulin Vihtalan torppamaille ^(vihtaneet) lähemmä asutuksiin.

3. Keskisen Pitkälläpellolla.

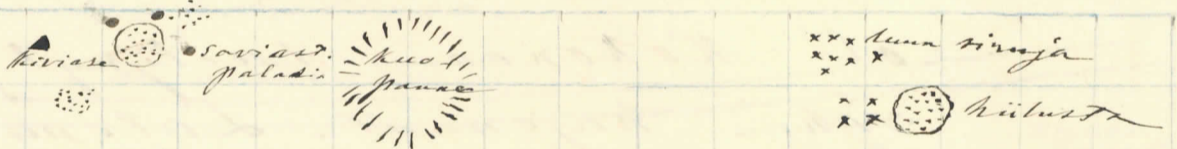
Tällä pellolla, jolla kirkkoittaja on ennen osaksi kaivannut erään asuutokkoon pohjan (Kokuplatzfunde II, s. 148), kehtiin ^{23 m. pituinen} keskivaikeille poikki pellon koekanaava, joka sijaitsi 109-112 ask. päästä Keskisen talon naostasta (Koko pellon pituus 222 ask.). Peltoomalla ² oli

(maantiestä) 5

10

15

20

Kulttuurimaa liikkaisen ruskeata, meikkoa 1-2 dm. vahvuudelta, paitsi muutamilla kohdilla, joissa esiintyi kiiliä tai tukkaa, kuten I:8 ruundan kohdalla, mistä muuten maa oli jokimeätä tyvässä keuonauksesta. Torven epä säännöllinen syväuus oli I & II:12 ruundulla. Löydöt olivat niukkoja (5921: 23-25) ja vallankor. II linja oli toivotonta kaivaa, joten tämä kohta näyt-

Tää olevan atatuon alueen reunalla, ja etäytyneet hiilustat jonnekin tilapäisistä tarvoilla pidetyistä tulista.

Pitkämpellön aidan takana (pohjoiseen päin viettävällä äyräällä, jonka juurella kivikaudella Muurejärvi linnne ulottunut tehtiin 4-5 m² laajuinen koekaivaus. Paikalta oli löytynyt palaneita luunsiiruja (5921: 20). Kaivauksesta tuli etille vain joitakin kvarsin palasia. Samalla äyräällä, lähempänä Keskisen taloa oli peltoa tehtaassa löydetty joku "höylänterä".

Edellämainittujen teiden löytökohdalta n. 100 m. W, kankaalla harjun NWN rinteellä kaivettiin muutaman dm. syvyinen, maatonut kaufura. Se oli kenties joku tilapäinen, kalastajan valkeata varten kaivettu hauta, joka oli, kuten työmiehet arvelivat, kaivettu tuulen vuoksi, jotta liekki pääsisi työmään sillä kohdalla olevan "Kotoksen" seinän.

4. Markkulan Kotapello.

Kotapellon paras löytökortti oli viljeltyä, joten siinä ei voitu kaivautsua suorittaa. Sen sijaan Tutkittiin viereistä sarkaa (ks. pohja-piirrosta luettelossa 5921:28-36), missä peltomullan oleva savi oli liikaisen ruskeata, pehmeätä, muuttuen n. 4 dm syvyydessä pinnalta hiena ruosteeseen sekaisiksi liikkumattomaksi saveksi. Tätä ei kuitenkaan tullut esille muuta kuin saviastianpalasia.

5. Untisen Talo.

Untisen Talon isäntä, Ville Paananen ^(L. Niemelä) oli kertomuksen mukaan viennyt useita kiviä apteekkari Forsblomille Pihlkiputaan kirkolle. Tästä sen vuoksi tiedustumassa löytöseikkoja.

Talo sijaitsee Muurejärven saarella, ^{sen} Kapean salmen varrella, jonka muodostaa mantere ja Sikosaari. Sikosaari on muuan Karjusaari, joka on gatkoa 1 km. pituisella

Nimeltä Kuorikauniemi,
Kärjusemelle, pohjoiseen päin.
Talon alta, rautueilta, vau-
kan pajan (nyk. tadon) luota
oli joku Nöylänterä löytynyt
ja toinen Nöylänterä Kuori-
kauniemen Kärjestä. Talon
ympäristä olevista jelloista
oli löytynyt myös joku tak-
kokiiri, tiesi Kertojani,
Talon raaha isäntä.

Lieden pinta tulensijassa n:o 3
Virtalan kivikauteella asuinpaikalla
Piktiputaan Kirkon kylässä. Valok. kes. 1911 J. J. J.

Pihtipudas, Kirkkonkylä, Virtsalan Kivik.
asuinpaikka, näköala N.W. suunnassa
Heinäjoelle päin
Valok. Julius Nykälyllä 1910.

Osa Kivik. asutus aluetta riiki-Saunan ympärillä
Vintalan (Matti Savolaisen) torpan maalla
Ohtolan taloa Pihlipyntään Kirkonkylässä.
Valok. Kesä 1911 J. Ailio.

Osa Kivik. asutus aluetta riiki-Sauran ympärillä
Saanijoen varrella Virtalan (Matti Savolaisen)
Korpan maalla Pihtiputaan Kirkonkylässä.
Valok. kes. 1911 J. A. Iiv.

Päällimmäiset liesikivet tulensijassa n:o 1
Virtalan kivik. asuinpaikalla Pihhti-
putaan Kirkonkylässä. Valok. Kes. 1911
Fiedilio

Virtalan torpsa Piktiputaan Kirkonkylässä
(omistaja Matti Savolainen vaimoineen
rappusilla), valok. kes. 1911.